

„Dla muzeum wszystko, co znajdziemy, będzie interesujące”

O pracach archeologicznych na terenie Szpitala Bersohnów i Baumanów, archeologii współczesności i dwóch dekadach badania zamków i kultury materialnej rozmawiamy z dr Magdaleną Bis i Wojciechem Bisem z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN

20 maja 2020

Jaka jest państwa – archeologów – rola w procesie prac na terenie Szpitala Bersohnów i Baumanów?

Wojciech Bis: *Prace na terenie szpitala to współpraca dwóch instytucji – Muzeum Getta Warszawskiego i Instytutu Archeologii i Etnologii PAN. Nasz udział jest podyktowany tym, że szpital jest obiektem wpisanym do rejestru zabytków. Jesteśmy na jego terenie po to, by udokumentować ewentualne znalezione przedmioty mające wartość zabytkową i odsłonięte pozostałości dawnej zabudowy.*

Czy sądzą państwo, że można na terenie szpitala znaleźć coś na tyle wyjątkowego, że możliwe byłoby nawet wstrzymanie prac inwestycyjnych?

Magdalena Bis: *Trudno spekulować.*

W.B. *Archeologia to nauka, poszukująca rzeczy, o których nic nie było wcześniej wiadomo, albo wiadomo było niewiele. Na terenie szpitala są trzy studnie zaznaczone na planie lindleyowskim (tzw. plan lindleyowski powstał na przełomie XIX i XX wieku w związku z budową warszawskich wodociągów i kanalizacji – przyp. red.). Być może mogą się w nich znajdować jakieś ciekawe*

zabytki – ciekawe dla nas, a dla ówczesnych śmieci, które zostały wrzucone do studni, ponieważ ludzie chcieli się ich pozbyć.

M.B. *Archeolodzy szukają przedmiotów, mających wartość historyczną, niekoniecznie wartość materialną. Opinia publiczna kojarzy naszą pracę z poszukiwaniem skarbów – wyrobów wykonanych z cennych kruszców, głównie ze złota i srebra. Tymczasem dla nas wartość mają również rzeczy znacznie mniej kosztowne, wręcz tanie, powszechnego użytku i zużyte, na przykład ceramika, wykonane z innych metali i z surowców organicznych.*

W.B. *To, co możemy znaleźć na terenie szpitala, mieści się w kategorii archeologii współczesności, to całkiem nowe zabytki, raptem z XIX w. Dla muzeum wszystko, co znajdziemy, będzie interesujące, ponieważ będzie związane z tym właśnie obiektem.*

Kiedy rozpoczęli państwo prace przy Siennej 60?

W.B. *Na wiosnę zrobiliśmy badania inwazyjne, by sprawdzić, co kryje się pod ziemią. W ubiegłym tygodniu rozpoczęły się prace rozbiórkowe portierni, która nie była obiektem zabytkowym. Wcześniej w tym miejscu znajdował się budynek funkcjonalnie związany ze szpitalem, nazywany trupiarnią (to była kostnica – przyp. red.), a obok niego drewniana szopa. Za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków budynki zostały rozebrane, ponieważ w ich miejscu będą prowadzone prace inwestycyjne. Prowadziliśmy nadzór nad rozbiórką, gdyż istniało prawdopodobieństwo znalezienia jakichś zabytkowych przedmiotów pod posadzkami. Odkryliśmy jedynie drobne rzeczy, takie jak fragmenty powojennych, metalowych ram łóżek, kawałki butelek szklanych, porcelanowych filiżanek, części kafli piecowych. Zostały one zabezpieczone. Być może znajdą się w zasobach muzeum.*

Czy sądzą państwo, że mogą się natknąć na przedmioty o dużym znaczeniu historycznym?

W.B. *Tam może być wszystko i może nie być nic. Robotnicy nie są w stanie odróżnić pospolitego przedmiotu od zabytku, dlatego potrzebny jest nadzór archeologiczny. Specjaliści są po to, by*

ocenić znaleziska, zabezpieczyć je i ewentualnie wstrzymać dalsze prace.

Kiedy kończy się państwa nadzór nad pracami na terenie szpitala?

W.B. *On już się zakończył. Kiedy będą prowadzone dalsze prace rozbiórkowe związane z budynkami znajdującymi się na planie lindleyowskim, także będziemy w nich uczestniczyć.*

Rozumiem, że nadzór archeologiczny nad pracami rozbiórkowymi na terenie Szpitala Bersohnów i Baumanów nie jest dla państwa pierwszym tego typu projektem?

W.B. *Pracujemy w tym zawodzie od dwudziestu lat. Pracowaliśmy na przykład przy odsłanianiu pozostałości XIX-wiecznej zabudowy miasta Płocka. Specjalizujemy się w archeologii okresu od późnego średniowiecza do współczesności. Ja zajmuję się badaniem zamków, a moja żona kulturą materialną. Badaliśmy między innymi zamek w Żelechowie koło Garwolina.*

M.B. *Pracowaliśmy również na terenie innych zamków: krzyżackiego w Malborku, w Tykocinie i w Waniewie na Podlasiu oraz w Pucku na Pomorzu. Mamy duże doświadczenie w pracy w terenie.*

W.B. *W Warszawie braliśmy udział w badaniach archeologicznych, poprzedzających rekonstrukcję Pałacu Jabłonowskich przy Teatrze Narodowym, jak również budowę Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, gdzie uczestniczyliśmy w pracach związanych z odsłonięciem fundamentów dawnych Koszar Artylerii Koronnej. Prowadziliśmy także wykopaliska przy Pałacu Brühla na Młocinach.*

Rozmawiała Anna Kilian

Zdj. MGW

Data

2020-05-20

publikacji:

Data

2022-11-03 21:01

wydruku:

Źródło:

<https://1943.pl/artukul/dla-muzeum-wszystko-co-znajdziemy-bedzie-interesujace/>